

Sygn. akt IV Ka 1/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Marta Legeny-Błaszczyk

Sędziowie SO Tomasz Ignaczak

del. SR Marcin Oleśko (spr.)

Protokolant st. sekr. sądowy Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Janusza Omyły

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2015 roku

sprawy **A. H. (1) i A. H. (2)**

oskarżonych z art.13§1 kk w zw. z art.286§1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 14 października 2014 roku sygn. akt II K 1503/13

na podstawie art.437§1 kpk, art.627 kpk, art.636§1 i 2 kpk, art.633 kpk, art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec oskarżonych A. H. (1) i A. H. (2), uznając apelację ich obrońcy za oczywiście bezzasadną;

zasądza od oskarżonych A. H. (1) i A. H. (2) na rzecz oskarżycielki posiłkowej B. B. (1) kwoty po 210 (dwieście dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze;

zasądza na rzecz Skarbu Państwa:

- od oskarżonej A. H. (1) kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem opłaty za drugą instancję oraz kwotę 10 (dziesięć) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym,
- od oskarżonego A. H. (2) kwotę 400 (czterysta) złotych tytułem opłaty za drugą instancję oraz kwotę 10 (dziesięć) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym,

Sygn. akt IV Ka 1/15

UZASADNIENIE

A. H. (1) z domu D. została oskarżona to, że:

I. w okresie od 23 września 2011 r. do 24 stycznia 2012 r. w L.woj. (...)oraz w B.woj. (...)działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłowała doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem B. B. (1)w ten sposób, że:

składając w ramach Elektronicznego Postępowania Upominawczego do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w (...) pozw o sygn. akt Nc-e 1223391/11 oraz do Sądu Rejonowego w Belchatowie pozw o sygn. akt I Nc 1368/11 o zapłatę kwoty 12.462,44 zł podając w pozwach adres miejsca stałego zameldowania pozwanej B. B. (1) w Polsce tj. B.Os. (...) wiedząc, że w/w nie zamieszkuje pod wskazanym adresem celowo wprowadziła w błąd Sąd Rejonowy Lublin - Zachód oraz Sąd Rejonowy w Belchatowie co do faktycznego miejsca zamieszkania z zamiarem stałego pobytu pozwanej B. B. (1), która od 1993 r. na stałe mieszka w (...), w wyniku czego na skutek niepodjęcia awizowanej korespondencji przez pozwaną B. B. (1) wysłanej do w/w przez sąd na adres jej stałego miejsca zameldowania w Polsce tj. B.Os. (...) doszło do uprawomocnienia się wydanego przez Sąd Rejonowy w Belchatowie w ramach postępowania upominawczego nakazu zapłaty kwoty 12.462,44 zł i wszczęcia postępowania egzekucyjnego na szkodę pozwanej B. B. (1), przy czym zamierzonego celu nie osiągnęła wskutek złożenia przez pokrzywdzoną wniosku do sądu o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty

tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk

II. w dniu 06 października 2011 r. działając wspólnie i w porozumieniu z mężem A. H. (2) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłowała doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem B. B. (1) w ten sposób, że: składając w ramach Elektronicznego Postępowania Upominawczego do Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w (...) pozw sygnaturze akt sprawy Nc-e (...) o zapłatę kwoty 35.000 zł przez B. B. (1) podając w pozwie adres miejsca stałego zameldowania pozwanej B. B. (1) w Polsce tj. B.Os. (...) wiedząc, że w/w nie zamieszkuje pod wskazanym adresem celowo wprowadziła w błąd Sąd Rejonowy w Lublin - Zachód co do miejsca zamieszkania z zamiarem stałego pobytu pozwanej B. B. (1), która od 1993 r. na stałe mieszka w (...), w wyniku czego na skutek niepodjęcia awizowanej korespondencji przez pozwaną B. B. (1) wysłanej do w/w przez sąd na adres jej stałego miejsca zameldowania w Polsce tj. B.Os. (...) doszło do uprawomocnienia się wydanego przez Sąd Rejonowy w Lublin - Zachód w L. w ramach postępowania upominawczego nakazu zapłaty kwoty 35.000 zł i wszczęcia postępowania egzekucyjnego na szkodę pozwanej B. B. (1), przy czym zamierzonego celu nie osiągnęła wskutek złożenia przez pokrzywdzoną wniosku do sądu o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty

tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk

A. H. (2) został oskarżony o to, że:

III. w dniu 06 października 2011 r. działając wspólnie i w porozumieniu z żoną A. H. (1) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem B. B. (1) w ten sposób, że: składając w ramach Elektronicznego Postępowania Upominawczego do Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w (...) pozw sygnaturze akt sprawy Nc-e (...) o zapłatę kwoty 35.000 zł przez B. B. (1) podając w pozwie adres miejsca stałego zameldowania pozwanej B. B. (1) w Polsce tj. B.Os. (...) wiedząc, że w/w nie zamieszkuje pod wskazanym adresem celowo wprowadził w błąd Sąd Rejonowy w Lublin - Zachód co do miejsca zamieszkania z zamiarem stałego pobytu pozwanej B. B. (1), która od 1993 r. na stałe mieszka w (...), w wyniku czego na skutek niepodjęcia awizowanej korespondencji przez pozwaną B. B. (1) wysłanej do w/w przez sąd na adres jej stałego miejsca zameldowania w Polsce tj. B.Os. (...) doszło do uprawomocnienia się wydanego przez Sąd Rejonowy w Lublin - Zachód w L.

w ramach postępowania upominawczego nakazu zapłaty kwoty 35.000 zł i wszczęcia postępowania egzekucyjnego na szkodę pozwanej B. B. (1), przy czym zamierzonego celu nie osiągnął wskutek złożenia przez pokrzywdzoną wniosku do sądu

o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty

tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Belchatowie wyrokiem z dnia 14 października 2014 roku, w sprawie II K 1503/13:

- uznał oskarżoną A. H. (1), za winną popełnienia zarzucanych jej czynów opisanych w punkcie I. i II. przyjmując, iż każdy z tych czynów stanowi wypadek mniejszej wagi wyczerpujący dyspozycję art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk i za to na podstawie art. 14 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk wymierzył jej za czyn:

- opisany w punkcie I, karę 80 stawek dziennych grzywny przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;
- opisany w punkcie II, karę 100 stawek dziennych grzywny przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych

- uznał oskarżonego A. H. (2), za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie III przyjmując, iż stanowi on wypadek mniejszej wagi wyczerpujący dyspozycję art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk i za to na podstawie art. 14 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk wymierzył mu karę 80 stawek dziennych grzywny przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;

- na podstawie art. 85 kk, art. 86 § 1 kk wymierzył oskarżonej A. H. (1) łączną karę grzywny w rozmiarze 120 stawek dziennych przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych;

- zasądził solidarnie od oskarżonych A. H. (1) z domu D. oraz A. H. (2) na rzecz oskarżycielki posiłkowej B. B. (1) kwotę 2.500 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego;

- pobrał od oskarżonych opłaty w wysokości od A. H. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 600 złotych, od A. H. (2) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 400 złotych oraz obciążył ich obowiązkiem zwrotu poniesionych w sprawie wydatków.

Wyrok ten zaskarżył w całości obrońca oskarżonych.

Apelacja wywiedziona została z podstawy prawnej art. 438 pkt 1 i 2 kpk i zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

I. w zakresie rozstrzygnięć dot. A. H. (1) tj. pkt 1 i 4 wyroku:

a) obrażę prawa materialnego przez błędne uznanie, że zachowania oskarżonej, opisane w punktach I i II wyroku, wypełniają znamiona usiłowania oszustwa stanowiącego przypadek mniejszej wagi, na szkodę B. B. (1), w sytuacji gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że zachowania te nie wypełniają tych znamion, a czyny z pkt I i II wyroku nie stanowią przestępstwa tj. obrażę art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk przez ich błędną wykładnię i niewłaściwie zastosowanie;

b) obrażę prawa materialnego przez uznanie oskarżonej winnej zarzucanych jej czynów w sytuacji gdy okoliczności wskazują na wyłączenie bezprawności przez działanie w usprawiedliwionej nieświadomości, że podanie adresu zameldowania

w Polsce pozwanej może w konsekwencji stanowić czyn zabroniony oraz, mimo że oskarżona działała nieumyślnie gdyż miała prawo znajdować się w błędzie co do tego, iż może to stanowić znamię oszustwa (wprowadzenie w błąd) tj. obrażę art. 28 § 1 kk i art. 30 kk w zw. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk przez ich niezastosowanie;

c) obrażę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia polegającą na dokonaniu przez Sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów,

w szczególności przez przyjęcie, że oskarżona działała z bezpośrednim podstępny zamiarem oszustwa, a jej rzeczywistą intencją nie był zakup mieszkania lecz wyłudzenie zadatku i innych pieniędzy, co przeczy zasadom prawidłowego rozumowania

i doświadczenia życiowego, a także sprzeczne z tymi zasadami uwzględnienie wersji zdarzeń oskarżenia i bezzasadne nieuwzględnienie okoliczności wskazanych przez oskarżoną w wyjaśnieniach tj. obrażę art. 7 kpk.

II. w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego A. H. (2) tj. pkt

3 wyroku:

a) obrazę prawa materialnego przez błędne uznanie, że zachowania oskarżonego, opisane w punkcie III wyroku, wypełnia znamiona usiłowania oszustwa stanowiącego przypadek mniejszej wagi, na szkodę B. B. (1), w sytuacji gdy zgromadzony

w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że zachowania te nie wypełniają tych znamion,

a czyn opisany w pkt III wyroku nie stanowi przestępstwa tj. obrazę art. 13 § 1 kk w zw.

z art. 286 § 3 kk przez ich błędną wykładnię i niewłaściwie zastosowanie;

b) obrazę prawa materialnego przez uznanie oskarżonego winnym zarzucanego mu czynu w sytuacji gdy okoliczności wskazują, że oskarżony działał w warunkach wyłączenia bezprawności działania w usprawiedliwionej nieświadomości, że podanie adresu zameldowania pozwanej może w konsekwencji stanowić czyn zabroniony

i nieumyślnie gdyż mógł znajdować się w błędzie, że może to stanowić znamię oszustwa (wprowadzenie w błąd) tj. obrazę art. 28 § 1 kk i art. 30 kk w zw. z art. 13 § 1 kk w zw.

z art. 286 § 3 kk przez ich niezastosowanie;

c) obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia polegającą na dokonaniu przez Sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów,

w szczególności przez przyjęcie, że oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu

z A. H. (1) z bezpośrednim podstępnym zamiarem dokonania oszustwa, a jego rzeczywistą intencją był zamiar wyłudzenia pieniędzy, co przeczy zasadom prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, a także przez z tymi zasadami nieuwzględnienie okoliczności wskazanych przez oskarżonego w wyjaśnieniach tj. obrazę art. 7 kpk.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obojga oskarżonych od zarzucanych im czynów ewentualnie o zmianę kwalifikacji prawnej zachowania oskarżonych poprzez uznanie, iż stanowią one przypadek usiłowania nieudolnego oszustwa mniejszej wagi, stanowiąc czyn zabroniony z art. 13 § 2 kk w zw.

z art. 286 § 3 kk oraz na podstawie art. 14 § 2 kk odstąpienie od wymierzenia kary oskarżonej A. H. (1) a w stosunku do A. H. (2) warunkowe umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 66 kk. Ponadto wniósł o zwrot kosztów postępowania za I i II instancję, na rzecz oskarżonych według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonych jest bezzasadna w stopniu upoważniającym do stwierdzenia jej oczywistej bezzasadności w rozumieniu art. 457 § 2 kpk.

Sąd pierwszej instancji zasadnie przypisał oskarżonym sprawstwo i winę

w zakresie zarzucanych im czynów, gdyż w sposób uprawniony oparł się na dowodach ich obciążających, odmawiając jednocześnie wiary ich wyjaśnieniom.

Nietrafny jest wywiedziony w skardze apelacyjnej zarzut obrazy prawa materialnego przez błędne uznanie, że zachowania oskarżonych, wypełniają znamiona usiłowania oszustwa stanowiącego przypadek mniejszej wagi, na szkodę B. B. (1), w sytuacji gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że zachowania te nie wypełniają tych znamion, a czyny oskarżonych nie stanowią przestępstwa tj. obrazę art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 3 kk przez ich błędną wykładnię

i niewłaściwie zastosowanie.

Skarżący podnosi, iż oskarżeni nie zrealizowali znamion art. 286 § 3 kk gdyż ich zachowania doprowadziły jedynie do wadliwego i wzruszalnego uprawomocnienia wydanych nakazów zapłaty na skutek podwójnego niepodjęcia przez pozwaną awizowanej przesyłki. Zdaniem apelującego nawet przy założeniu, iż pozwana nie wniosłaby skutecznie sprzeciwów, brak jest w zachowaniu oskarżonych ustawowych znamion oszustwa. Zdaniem skarżącego bowiem wskazanie stałego adresu zameldowania B. B. (1) w Polsce było w ocenie oskarżonych usprawiedliwione i prawidłowe. Ich zachowani stanowił jedynie nieumyślne uchybienie procedurze cywilnej i jako takie nie mogą być karane, godząc

tym samym w konstytucyjne prawo do sądu. Skarżący wskazuje, iż różnica między adresem zameldowania a adresem zamieszkania jest subtelna i nie musi być oczywista dla każdego. Natomiast definicja adresu zamieszkania nie jest wprost wskazana w przepisach kpc. Tym samym w świadomości oskarżonych podanie adresu zameldowania było tożsame z podaniem adresu zamieszkania. Oskarżonym obca jest definicja adresu zamieszkania, gdyż nie mają wykształcenia prawniczego.

Rację ma skarżący, iż przepisy kpc nie zawierają definicji miejsca zamieszkania. Definicja taka znajduje się jednak *expressis verbis* w art. 25 kc, zgodnie z którą miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Jednak nie sposób uznać, że skoro oskarżeni nie mieli wykształcenia prawniczego nie potrafili rozróżnić pojęć miejsce zamieszkania od miejsca zameldowania. Oboje oskarżeni mają wykształcenie wyższe, pewien wiek i doświadczenie życiowe. Ponadto oskarżony prowadzi działalność gospodarczą – biuro rachunkowe. Nie do zaakceptowania jest zatem pogląd obrońcy oskarżonego, że nie potrafili oni odróżnić, czym jest miejsce w którym dana osoba mieszka a czym miejsce w którym jest zameldowana. Są to pojęcia znane każdemu przeciętnemu człowiekowi o znacznie mniejszych predyspozycjach intelektualnych od oskarżonych.

Obrońca oskarżonych podnosi nadto, że podanie adresu zameldowania B. B. (1) mogło być usprawiedliwione. Było tak dlatego, gdyż B. B. (1) w dniu 6 października 2011 roku u notariusza w obecności A. H. (1) podała adres zameldowania.

Wbrew twierdzeniu skarżącego B. B. (1) przed notariuszem D. B. w dniu 6 października 2011 roku podczas sporządzania aktu notarialnego – zgody współmałżonka na dokonanie czynności prawnych – jako adres zamieszkania wskazała adres (...), jednocześnie wskazując jako adres zameldowania adres w B.. Tym samym wyraźnie rozróżniła te dwa adresy. Była przy tym obecna oskarżona co wynika

z zeznań B. B. (1) oraz wyjaśnień samej oskarżonej, która potwierdziła, że w dniu 6 października 2011 roku obie panie stanęły przed notariuszem (k. 431).

Apelujący podnosi, iż B. B. (1) przed wszystkimi urzędami i instytucjami wskazywała swój adres zameldowania a nie zamieszkania. Nie chce jednak dostrzec oczywistej okoliczności. Pod adresem zameldowania B. B. (1) mieszkali oskarżeni. Tym samym B. B. (1) wskazała adres pod którym korespondencja miała być odbierana przez oskarżonych. Oskarżeni następnie przesyłali tą korespondencję B. B. (1). Taka sytuacja miała miejsce do czasu poróżnienia się stron. Nie można zasłaniać się jednak tym, że oskarżeni podali adres zameldowania B. B. (1) bo ona wszędzie go wskazywała. Jest wręcz nieporozumieniem podawanie takiej argumentacji w sytuacji zaistniałej bezpośrednio między stronami sytuacji spornej, która znalazła swój finał w sądzie. Tym samym oskarżeni doskonale zdawali sobie sprawę, że korespondencja z Sądu na skutek wytoczonego przez nich powództwa, nie dotrze do pokrzywdzonej, gdyż wiedzieli od początku, iż nie przekażą tej korespondencji do W..

Nie zmienia powyższej oceny argument skarżącego, iż w październiku 2011 roku A. H. (1) i A. H. (2) opuścili wynajmowany lokal od B.

a B. B. (1) nie poinformowała ich, że jej adres w B. jest nieaktualny dla doręczeń polskich pism urzędowych. Faktem jest iż B. B. (1) nie zawiadomiła oskarżonych za pośrednictwem pisma, że korespondencja ma być doręczona dla niej przez oskarżonych na adres (...). Po pierwsze nie miała takiego obowiązku, gdyż nie miała wiedzy, iż oskarżeni chcą ją pozywać w jakimkolwiek postępowaniu. Ponadto okoliczność, że B. B. (1) mieszka w W. była oskarżonym doskonale znana. Nie zmieniło tej wiedzy nawet przyjęcie, iż oskarżeni opuścili lokal w październiku 2011 roku. Mieli oni bowiem wiedzę, iż B. B. (1) nie wprowadziła się ponownie do mieszkania w B.. Oskarżeni oddali bowiem klucze do mieszkania pokrzywdzonej dopiero w maju 2012 roku, ponadto do połowy 2012 roku odbierali korespondencję przychodzącą na adres B. Os. (...).

Zupełnie chybiony jest argument obrońcy, iż oskarżeni wnosząc pozwy do sądu nie obejmowali swoim zamiarem celu jakim było osiągnięcie korzyści majątkowej. Jeżeli nie chcieli osiągnięcia korzyści majątkowej to po co występowali z pozwem jak nie właśnie

w celu zasądzenia na ich rzecz określonych kwot pieniężnych. Zupełnie czym innym jest natomiast podnoszony argument przez obrońcę, iż nie byli oni pewni wyników procesów cywilnych. Ten argument należy podzielić ale

jednocześnie wskazać, iż jeżeli ich powództwa zostałyby oddalone mielibyśmy do czynienia z usiłowaniem dokonania przestępstwa z art. 286 § 1 kk. W tym miejscu Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, że w niniejszej sprawie, w związku z tym, że zostały wydane nakazy zapłaty, przestępstwa oszustwa zostały popełnione nota bene nawet w formie dokonanej, skoro dokonanie następuje z chwilą rozporządzenia mieniem (czytaj wydaniem orzeczenia Sądu) - a nie osiągnięciem korzyści majątkowej (czytaj dokonanie zapłaty ewentualnie wyegzekwowanie zasądzonej kwoty). Sąd Okręgowy nie dokonywał w tym zakresie jednak korekty wyroku, gdyż środek odwoławczy został złożony wyłącznie na korzyść oskarżonych.

Nie ma znaczenia argument wskazany przez skarżącego, że w chwili uprawomocnienia się nakazów zapłaty nie doszło do uszczuplenia w majątku B. B. (1). Zasadnie bowiem wywodzi Sąd Rejonowy, że dla realizacji znamion czynu z art. 286 kk konieczne jest wprowadzenie w błąd sądu (tutaj co do adresu miejsca zamieszkania pozwanej) uzyskanie orzeczenia co do istoty sprawy, którego przedmiotem było mienie innej osoby (tutaj B. B. (1)). Podmiotem wprowadzonym w błąd i rozporządzającym mieniem jest Sąd a pokrzywdzonym osoba względem której orzeczenie wywołuje niekorzystne zmiany w sytuacji majątkowej. Nie musi przy tym dojść do egzekucji, gdyż w orzecznictwie wskazuje się, iż komornik nie jest podmiotem zdatnym do rozporządzenia cudzym mieniem dlatego nie można wprowadzić go w błąd. To nakaz zapłaty jest aktem rozporządzającym cudzym mieniem a czynność komornika jest czynnością realizująca ten akt.

Trafnie co do zasady wskazuje skarżący, iż istotnym elementem „rozporządzenia” o którym mowa w art. 286 § 1 kk jest cecha dobrowolności w przedsięwziętych czynnościach osoby skłonionej do działania przez oszusta. Jednak w niniejszej sprawie tak dokonana ocena prawna nie może być akceptowana. Jest ona trafna jedynie wtedy, gdy sprawca swoje czynności oszukańcze kieruje bezpośrednio wobec pokrzywdzonego, by ten zadysponował swoim mieniem. Natomiast przy przestępstwie oszustwa sądowego sprawca doprowadza Sąd do rozporządzenia cudzym mieniem. Tym samym podmiot dokonujący rozporządzeniem mieniem nie jest tożsamym z pokrzywdzonym.

Zdaniem skarżącego aby czynność Sądu mogła być uznana za rozporządzenie mieniem, musi kształtować sytuację majątkową pokrzywdzonego, stanowić władczą ingerencję w jego majątek i wolność. Prawomocny nakaz zapłaty z natury rzeczy zaś taką ingerencją nie jest. Zdaniem obrońcy oskarżonych to komornik a nie Sąd dokonuje rozporządzenia mieniem pozwanego.

Nie ma racji obrońca oskarżonych, iż aktem rozporządzenia mieniem nie jest wydane orzeczenie a jest nim ewentualnie postępowanie egzekucyjne. Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2006 roku, w sprawie V KK 104/06 w wypadku tzw. oszustwa procesowego, polegającego na przestawieniu fałszywych dowodów, a więc wprowadzeniu sądu w błąd, może dojść do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pozwanego, jeżeli na podstawie tych dowodów sąd zasądzi roszczenie. Podmiotem wprowadzonym w błąd jest komornik, a więc organ niemający ustawowego uprawnienia do rozporządzenia cudzym mieniem - w przeciwieństwie do sędziego, który dysponuje takim uprawnieniem przy orzekaniu o roszczeniach majątkowych. Czynność komornika, w wypadku egzekucji sądowego nakazu zapłaty, będącego właśnie aktem rozporządzenia cudzym mieniem, może być uznana jedynie za czynność realizującą ten akt, i tylko tym aktem legitymizowaną.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż konstrukcja oszustwa sądowego zakłada, że sprawcą czynu zabronionego z art. 286 § 1 kk może być osoba, która w celu uzyskania korzyści majątkowej wprowadziła w błąd organ orzekający w sprawie cywilnej i uzyskała w ten sposób orzeczenie co do istoty sprawy, którego przedmiotem było mienie innej osoby. Specyfika przestępstwa oszustwa sądowego polega na tym, że osobą wprowadzoną w błąd i dokonującą rozporządzeniem mieniem jest sąd, a pokrzywdzoną osobą, względem której orzeczenie wywołuje niekorzystne zmiany w sytuacji majątkowej” W tym wypadku sąd staje się osobą doprowadzoną do niekorzystnego rozporządzenia cudzym mieniem. Natomiast komornik nie jest podmiotem zdatnym do rozporządzenia cudzym mieniem, dlatego też wprowadzenie go w błąd nie stanowi oszustwa.

Wbrew twierdzeniu apelującego oszustwo sądowe nie musi dotyczyć wprowadzenia w błąd co do meritum sprawy. W tak specyficznym postępowaniu jakim jest postępowanie upominawcze, wystarczy wprowadzenie w błąd co do adresu zamieszkania. Trzeba mieć bowiem na uwadze, iż jest to dość odformalizowane postępowanie. Orzeczenia wydawane są bowiem jedynie w oparciu o twierdzenia powoda i wskazane przez niego dowody. W takim postępowaniu wysłanie nakazu zapłaty na zły adres pozbawia pozwanego możliwości złożenia sprzeciwu a konsekwencji doprowadza do niekorzystnego rozporządzenia jego mieniem w postaci zasądzenia od niego danej kwoty pieniężnej.

Obrońca oskarżonych zarzucił, iż Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów postępowania, która polegała na dowolnej a nie swobodnej ocenie dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego jest to całkowicie chybiony zarzut. Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny dowodów i w oparciu o nie poczynił trafne ustalenia faktyczne. Rozumowanie przedstawione w pisemnym uzasadnieniu wyroku nie może zostać uznane za błędne, dowolne czy też nielogiczne. Nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów i przedstawia ich wszechstronną analizę. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena wiarygodności poszczególnych źródeł dowodowych prowadząca ostatecznie do konkluzji o winie i sprawstwie oskarżonych jest kompleksowa, rzetelna a przede wszystkim słuszna, zaś Sąd Okręgowy je w pełni podziela. Skarżący nie dowiódł aby doszło do przekroczenia przez Sąd Rejonowy granic swobodnej oceny przeprowadzonych dowodów i w konsekwencji błędnej ich oceny. Zwłaszcza, iż zarzut taki może okazać się skuteczny tylko wówczas, gdy nie stanowi gołosłownej polemiki z ustaleniami sądu. Nie wystarczy zatem sama choćby odmienna ocena materiału dowodowego. Należy podkreślić przy tym, iż Sąd Rejonowy przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia miał na względzie całokształt ujawnionego w sprawie materiału dowodowego, wnikliwie i prawidłowo rozważył zebrane w sprawie dowody, zarówno te które przemawiały na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonych, czemu wyraz dał w sporządzonym uzasadnieniu orzeczenia, wskazując dlaczego uznał za wiarygodne określone dowody i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Tym samym Sąd Rejonowy nie naruszył art. 7 kpk.

Wbrew twierdzeniom skarżącego zebrany i prawidłowo oceniony przez Sąd Rejonowy materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, iż oskarżeni mieli zamiar dokonania oszustwa na szkodę B. B. (1).

Oskarżeni swoim zachowaniem wyczerpali znamiona czynu opisanego w treści art. 286 § 3 kk. Zebrany materiał dowodowy doprowadził do ustalenia, że B. B. (1) od 1993 roku mieszka w (...). Faktu tego nie zmienia jej zameldowanie w B. na Os. (...). Przebywa bowiem z zamiarem stałego pobytu w W.. Nie może eskulpować oskarżonych posługiwanie się przez pokrzywdzoną przed urzędami polskim adresem zameldowania. Po to właśnie podała ona adres polski aby oskarżeni mogli odbierać dla niej korespondencję. Taki stan trwał do czasu gdy między stronami doszło do konfliktu. Okoliczność, iż pokrzywdzona podawała jako adres do korespondencji adres zameldowania w Polsce nie zmienia faktu, iż oskarżeni wiedzieli, iż nie jest to jej faktyczny adres zamieszkania. Mieli bowiem wiedzę, że od kilkunastu lat pokrzywdzona wraz z mężem mieszkają w W.. W sytuacji bezpośredniego konfliktu pomiędzy pokrzywdzoną a oskarżonymi, który zaowocował sporem sądowym, wskazanie polskiego adresu B. B. (1) jako adresu jej zamieszkania było perfidnym posunięciem ze strony oskarżonych. Sami bowiem zajmowali ten lokal co najmniej do końca roku 2011 a kluczami dysponowali do maja 2012 roku. W pozwach wskazywali ten sam adres dla siebie oraz dla pokrzywdzonej. Mieli zatem pełną świadomość, iż pokrzywdzona nie odbierze wystawionego przeciwko niej nakazu zapłaty a co za tym idzie, że nakaz ten uprawomocni się. Rację mają oskarżeni, iż w postępowaniu upominawczym trzeba wskazać polski adres zamieszkania. Nie oznacza to jednak, iż trzeba to robić wbrew istniejącym faktom. Skoro pokrzywdzona nie miała adresu zamieszkania w Polsce, nic nie stało na przeszkodzie aby sprawa została rozpoznana na zasadach ogólnych a nie w postępowaniu upominawczym. Wtedy korespondencja mogłaby zostać doręczona na zagraniczny adres zamieszkania.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji, iż oskarżonym był znany adres zamieszkania pokrzywdzonej w W.. Wynika to chociażby z faktu, że oskarżeni bywali w W. u pokrzywdzonej i jej męża. Ponadto w październiku 2011 roku były nadawane przesyłki przez B. B. (1) do oskarżonych w których wskazywała ona adres (...). Okolicznością przesądzającą ten fakt w sposób ostateczny są wyjaśnienia oskarżonej

(k. 292v.), w których wskazuje, iż otrzymała korespondencję od B. B. (1), w której wskazała ona zagraniczny adres ale ponieważ korespondencja była nadana w kraju, to świadczyło o tym że pokrzywdzona przebywała w kraju. Takie tłumaczenie razi wręcz naiwnością.

Już tylko na marginesie Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, iż oskarżeni wiedzieli, że pokrzywdzona co do zasady mieszka w W.. Nawet przy założeniu, iż nie znali dokładnego adresu winni oni jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy wystąpić do Sądu

o ustanowienie kuratora do doręczeń w trybie art. 143 kpc. Zgodnie z tym artykułem jeżeli stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający.

Sąd Okręgowy z powodów szeroko już omówionych powyżej nie podziela stanowiska skarżącego, iż doszło w orzeczeniu Sądu I instancji do obrazy prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 28 § 1 kk. Przepis ten reguluje instytucję tzw. „błąd co do faktu”. Błąd taki powoduje, że nie można przypisać umyślnego popełnienia przestępstwa, które zakłada odzwierciedlenie w świadomości sprawcy wszystkich znamion czynu zabronionego i zamiar ich zrealizowania. Wbrew stanowisku odwołującego się oskarżeni wiedzieli, że wskazują adres zameldowania a nie adres zamieszkania.

Niezasadny jest także zarzut obrazy prawa materialnego poprzez niezastosowanie art. 30 kk, do którego miałyby uprawniać Sąd I instancji okoliczności wskazujące na wyłączenie bezprawności przez działanie w usprawiedliwionej nieświadomości, że podanie adresu zameldowania pozwanej w Polsce, może w konsekwencji stanowić czyn zabroniony – tzw. „błąd co do prawa”.

Termin "nieświadomość bezprawności" oznacza, że sprawca nie zdaje sobie sprawy z tego, iż jego czyn jest sprzeczny z obowiązującym prawem, tzn. z jakąkolwiek jego dziedziną, a zatem świadomość bezprawności czynu nie musi oznaczać świadomości, że dany czyn jest zabroniony pod groźbą konkretnej kary, wystarczy by sprawca miał świadomość tego, że czyn jest niedozwolony w świetle przepisów prawa. Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, że tego typu błąd w praktyce dotyczy mniej znanych typów przestępstw. Trudno sobie wyobrazić aby oskarżeni posiadający wykształcenie wyższe i już spore doświadczenie życiowe nie mieli wiedzy, iż wprowadzenie innego podmiotu w błąd co do adresu zamieszkania, co jest uczynione tylko i wyłącznie w celu uzyskania korzyści majątkowej, poprzez uzyskanie korzystnego dla siebie wyroku, w sprawie o zapłatę - stanowi przestępstwo.

W świetle okoliczności sprawy orzeczone wobec oskarżonych kary grzywny i ich wymiar są karami współmiernymi i sprawiedliwymi. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż przypisane oskarżonym czyny miały charakter umyślny, były zaplanowane, a sprawcy wykazali się determinacją dla osiągnięcia przestępnego zamiaru. Jednocześnie jednak nie osiągnęli zamierzonego skutku. Sąd Rejonowy wymierzając karę prawidłowo ustalił okoliczności łagodzące i obciążające.

Zupełnie niezrozumiałe jest natomiast stanowisko skarżącego, iż w sytuacji gdyby Sąd nie podzielił argumentacji obrońcy wnosi on o zmianę kwalifikacji prawnej zachowania oskarżonych przez uznanie, iż stanowią one przypadek usiłowania nieudolnego oszustwa mniejszej wagi. Tym samym obrońca oskarżonego zaprzecza wszystkim swoim dotychczasowym wywodom, iż oskarżeni nie mieli zamiaru popełnić przedmiotowego przestępstwa. Przewidziana bowiem w art. 13 § 2 kk karalność takiego usiłowania opiera się na ujemnej ocenie nastawienia sprawcy, który dąży do popełnienia czynu zabronionego, nie wiedząc, iż jest to niemożliwe, jak również na obiektywnym fakcie, że jego zachowanie jest sprzeczne z porządkiem prawnym. Abstrahując już jednak od tego, w realiach niniejszej sprawy nie można przyjąć aby zachowanie oskarżonych można było ocenić jako usiłowanie nieudolnego popełnienia przestępstwa z art. 286 § 3 kk. Istota usiłowania nieudolnego polega na tym, że dokonanie w ogóle jest niemożliwe z uwagi na brak przedmiotu nadającego się do dokonania na nim zamierzonego przestępstwa albo użycie środka nienadającego się do wywołania zamierzonego skutku. Natomiast oskarżeni użyli właściwych środków, które zaprowadziły ich do zamierzonego skutku – rozporządzenia mieniem pokrzywdzonej na ich rzecz.

W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok jako słuszny i odpowiadający prawu należało utrzymać w mocy.

Na podstawie art. 627 kpk w zw. z § 2 oraz § 14 ust. 2 pkt 4 i ust. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 z 2002r. poz. 1348 z późn. zm.) Sąd zasądził od oskarżonych na rzecz oskarżycielki posiłkowej kwoty po 210 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze.

O kosztach sądowych za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 627 kpk i art. 616 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 3 ust. 1, art. 6, art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49 poz. 223 z późn. zm.).